

Interní protikorupční program Okresního soudu v Tachově

Co je korupce

Z hlediska společenské škodlivosti lze korupci definovat jako zneužívání veřejných prostředků k dosažení vlastních individuálních či skupinových zájmů, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování, jakož i zneužití postavení k obohacení sebe nebo jiného v soukromé sféře. Motivem je získání neoprávněného zvýhodnění pro sebe nebo jiného, na které není nárok. Pojem korupce nelze zužovat pouze na **přímé úplatkářství**, dalšími formami korupce jsou rovněž **klientelismus**, propojující politiky (státní zaměstnance) s podnikatelskou sférou poskytováním vzájemných výhod, a **nepotismus**, spočívající v preferování příbuzných a známých při obsazování nejrůznějších funkcí, mnohdy oproti lépe kvalifikovaným kandidátům.

Výzkumy jednoznačně potvrzují, že přes všechny individuální a skupinové iniciativy je to stát a jeho politická reprezentace, kdo musí iniciovat skutečná opatření proti korupci a musí o jejich potřebě a účelnosti přesvědčit občany.

Protikorupční politika musí brát v úvahu komplexní charakter korupce jako společenského jevu, zejména nelze korupci jednostranně zužovat na trestné činy úplatkářství.

V každém případě je třeba mít neustále na zřeteli, že korupční jednání není pouze jednání v rozporu s morálkou, ale jedná se o trestný čin, tedy jednání v rozporu se zákonem.

Cíle interního protikorupčního programu

Interní protikorupční program Okresního soudu v Tachově je dokument, vycházející ze Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014. Nastavuje řídicí a kontrolní mechanismy v oblastech, v nichž by mohlo dojít ke korupčnímu jednání. Zároveň pojmově definuje korupční jednání v širším smyslu, nejen jako přijímání úplatků a podplácení.

Cílem interního protikorupčního programu je vytvořit prostředí odmítající korupci, vhodnými průběžně přijímanými opatřeními toto prostředí posilovat, zejména osvětou, posilováním morální integrity zaměstnanců a aktivní propagací etických zásad, např. v rámci vzdělávání zaměstnanců, propagací protikorupčního postoje vedoucími pracovníky a naplňováním Etického kodexu zaměstnance soudu (soudci podle něj postupují přiměřeně zvláště s důrazem na § 79 – 83 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích). Nedílnou součástí protikorupčního prostředí je nastavení systému pro oznámení podezření na korupci a ochrana oznamovatelů.

Interní protikorupční program by měl sloužit k včasnému rozpoznání korupčních rizik, objektivně existujících či subjektivně předpokládaných v procesech, probíhajících v rámci

veškeré činnosti Okresního soudu v Tachově. Současně by měl obsahovat preventivní opatření, eliminující tato korupční rizika již v zárodku. Nástrojem pro řízení rizik a jejich minimalizaci je mapa rizik obecných a především korupčních rizik, která tvoří přílohu tohoto dokumentu. Důležitým prvkem je významnost rizika. Na rizika s vyšší mírou významnosti a vyšší pravděpodobností výskytu je třeba nastavit kontrolní mechanismy a zaměřit prověřkovou činnost. U rizik s menší mírou pravděpodobnosti výskytu musíme klást důraz na dodržování Etického kodexu, vzdělávání zaměstnanců, výběr zaměstnanců, nastavení systému pro oznamování korupce.

Hlavním cílem řízení korupčních rizik je ochránit majetek státu a minimalizovat škody. Aktivním řízením korupčních rizik by interní protikorupční program měl vnášet do řídicího systému takové prvky, které již svým charakterem brání vzniku možného korupčního prostředí nebo možnosti nepřímého zvýhodňování. K tomu by měla napomáhat funkčnost kontrolních mechanismů v příslušných oblastech, pravidelné hodnocení korupčních rizik a prověřování rizikových oblastí.

Obecná opatření

Ke snížení rizika výskytu korupce mohou obecně přispět opatření, spočívající v dodržování právních předpisů, jež lze rozdělit do následujících oblastí:

Obecně:

- Důsledně dodržovat právní normy.
- Maximálně zprůhlednit všechny činnosti, při kterých může ke korupčnímu jednání docházet.
- Zavést víceúrovňové rozhodování a udržovat účinný vnitřní kontrolní systém.
- Zavádět v rámci kapacity pravidlo čtyř očí, případně aby na každou činnost dohlíželi dva navzájem nezávislí zaměstnanci.
- Ze všech uskutečněných jednání přímo se týkajících rozhodování nebo postupu v níže uvedených oblastech povinně pořizovat zápisy.
- Dodržovat Etický kodex zaměstnance soudu (soudci podle něj postupují přiměřeně zvláště s důrazem na § 79 – 83 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích)

V oblasti zadávání veřejných zakázek:

- Postupovat podle ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a Instrukce MSp ze dne 17.6.2011 čj. 65/2011-INV-SP o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.
- Trvale využívat monitorovací a kontrolní systém procesu zadávání veřejných zakázek.
- Zajistit povinné vzdělávání managementu v oblasti veřejných zakázek.
- Při zadávání podmínek a vyhodnocování nabídek uplatňovat transparentnost a nediskriminační charakter kritérií.
- Výběrové komise sestavovat tak (např. formou rotací zaměstnanců), aby byla možnost korupčního jednání minimalizována.

V oblasti uzavírání a realizace smluv (dodávky zboží, služeb, smluv o dílo apod.):

- Provádět vyhodnocování aktuálních nabídek před výběrem a rozhodnutím o dodavateli nebo zhotoviteli.
- Zajistit dodržování obvyklých cenových relací.
- Řádně kontrolovat plnění závazků vyplývajících z uzavřených smluv a uplatňování práv plynoucích ze smluvních vztahů k ochraně zájmů.

V oblasti hospodaření s majetkem státu:

- Zamezit přejímání nedokončených nebo nerealizovaných prací, služeb nebo dodávek především výkonem důsledné kontroly ze strany příkazce operace a hlavního účetního před poskytnutím platby dodavateli.
- Zamezit nedůvodnému poskytování záloh dodavatelům především výkonem důsledné kontroly ze strany příkazce operace a hlavního účetního.
- Při uzavírání nájemních smluv dbát na to, aby cena nájmu byla sjednána ve výši v místě a čase obvyklé.

V oblasti poskytování veřejné finanční podpory (dotace):

- Postupovat dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Stanovit jednoznačné zásady financování, ustanovit vícečlennou hodnotící komisi a stanovit objektivní kritéria hodnocení projektů, z jednání hodnotící komise pořizovat zápis (protokol).
- Provádět řádně předběžnou, průběžnou a následnou řídicí kontrolu.

V oblasti správního řízení a rozhodovací pravomoci:

- Postupovat jednoznačně dle platného správního řádu.
- Zajistit několikastupňový kontrolní mechanismus při rozhodování u správního orgánu, důslednou průběžnou kontrolu a možnost vyloučení z důvodů podjatosti.
- Zamezit kontaktu rozhodujícího úředníka s účastníkem řízení, případně omezit na nezbytný.

V oblasti kontrolní a auditní:

- Provádět namátkové kontroly činnosti.
- Zavést účinný a důsledný systém kontroly výkonu a činností úředníků.
- V průběhu kontroly spolupracovat s věcně příslušnými odděleními. Souhrnná hodnocení předkládat poradě vedení. Ke kontrolním zjištěním přijímat adekvátní nápravná opatření a provádět kontrolu jejich realizace, úplnosti a účinnosti.

V oblasti řídicí:

- Na poradách vedení na všech úrovních věnovat dostatečný prostor boji proti korupčnímu jednání.
- Vytvářet předpoklady pro soulad platového ohodnocení se stanovenými povinnostmi a odpovědnostmi tak, aby jakákoliv možnost ke zneužívání svěřených pravomocí byla aktuálně i perspektivně zjevně nevýhodná.
- Důsledně dbát, aby vedoucí zaměstnanci a zaměstnanci pověřeni výkonem kontroly po linii řízení měli své povinnosti zapracovány v popisu pracovní činnosti.
- Nekompromisně řešit všechny náznaky a zjištěné případy korupčního jednání.
- Důsledně kontrolovat rizikové činnosti a pravidelně je vyhodnocovat.
- V případě pochybení nebo selhání zaměstnance seznámit ostatní zaměstnance na pracovních poradách s případem a s opatřeními, která byla přijata,
- Za porušení povinností stanovených právním předpisem nebo interním aktem řízení uplatňovat vůči zaměstnancům příslušné sankce.

V oblasti přijímání nových zaměstnanců:

- Zabezpečit objektivnost procesu přijímání nových zaměstnanců.
- Pro eliminaci nepotismu obsazovat vedoucí funkce zásadně na základě řádného výběrového řízení.
- Při obsazování pracovních míst s výrazným rizikem potenciálních korupčních nabídek využívat i možnost psychologického vyšetření uchazeče.

- Vyhledávat uchazeče, kteří mají a pravděpodobně si zachovají vysoký standard osobní etiky.

V oblasti vzdělávání:

- Poskytnout novým zaměstnancům v rámci vstupního vzdělávání základní a zásadní informace z hlediska boje proti korupci, zejména ve vztahu k zásadám Etického kodexu.
- Zajistit pro zaměstnance v průběhu jejich pracovní kariéry absolvování adekvátní odborné přípravy, která by měla zahrnovat i problematiku etiky a bezúhonnosti.
- Organizovat specializované kurzy zaměřené na protikorupční jednání.

V oblasti legislativní činnosti:

- Při přípravě a posuzování interních aktů řízení nebo novelizaci stávajících analyzovat a vyhodnocovat v nich možné zdroje korupčního jednání a usilovat o jejich eliminaci.

Hlavní zásady a úkoly Interního protikorupčního programu Okresního soudu v Tachově

- I. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu**
- II. Transparentnost**
- III. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol**
- IV. Postupy při podezření na korupci**
- V. Vyhodnocování interního protikorupčního programu**

I. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Cílem je snižovat motivaci zaměstnanců a soudců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení.

Hlavními nástroji jsou:

- **Etické kodexy zaměstnanců Okresního soudu v Tachově**, které stanovují chování a povinnosti, které nevyplývají ze zákona či vnitřních předpisů, definují a propagují čestné a etické jednání a definují jednání nežádoucí, upravují postup a povinnosti zaměstnanců v oblasti výskytu korupce či podezření na korupční jednání. Porušení Etického kodexu zaměstnanec musí být posuzováno jako porušení pracovních povinností zaměstnanec ve smyslu pracovně právních předpisů, v tomto směru je nutné etické kodexy doplnit.

Úkol: novelizovat etický kodex zaměstnanců Okresního soudu v Tachově doplněním ustanovení o posuzování jejich porušení jako porušení pracovních povinností ve smyslu pracovně právních předpisů.

Termín: do 30.9.2014, odpovídá: ředitelka správy okresního soudu.

- **propagace protikorupčního postoje vedoucími pracovníky** spočívající zejména v dodržování právních a vnitřních předpisů, zdůrazňování důležitosti dodržování etických zásad při výkonu práce, propagace jednání odmítajícího korupci a důraz na prošetřování podezření z výskytu korupce; tento postup je součástí každodenní činnosti vedoucích zaměstnanců na všech úrovních řízení.

- **vzdělávání zaměstnanců** na všech úrovních, zaměřené na protikorupční problematiku. Je třeba zařadit protikorupční problematiku do vstupního vzdělávání zaměstnanců a rovněž do všech dalších vzdělávacích aktivit.

Úkol: zařadit protikorupční problematiku do vstupního vzdělávání zaměstnanců a do dalších vzdělávacích aktivit.

Termín: do 31.12.2014, odpovídá: ředitelka správy okresního soudu

zařadit zaměstnance na pozicích s vyšším rizikem korupčního jednání do eLearningového kursu Institutu veřejné správy.

Termín: do 31.12.2014, odpovídá: ředitelka správy okresního soudu

- **systém pro oznámení podezření na korupci**, umožňující oznámení podezření na korupci zaměstnanců; obecně upraveno etickými kodexy, dále k tomu slouží protikorupční linka, na které lze podezření na korupční jednání oznámit. Pro přijímání oznámení nutno využívat všech komunikačních kanálů, snadno dostupných, s ochranou důvěrnosti a totožnosti oznamovatele, možnost přijímat anonymní oznámení, např. na protikorupční lince **377 867 621** a e-mailové adrese: **ikratochvilova@osoud.tch.justice.cz**
- **ochrana oznamovatelů**, spočívající v nastavení postupů a pravidel, které zajistí podporu a ochranu osobám, upozorňujícím v dobré víře na možné korupční jednání. Správně nastavený systém oznamovacích mechanismů napomáhá zabránit nekalému jednání, předchází problémům a posiluje etiku a kulturu uvnitř organizace. Zároveň je ale třeba zabezpečit i ochranu pracovníka, na jehož činy bylo oznámení provedeno (např. formou vnitřního šetření bez vědomí dotčeného).

II. Transparentnost

Cílem je odrazovat zaměstnance od korupčního jednání prostřednictvím zvyšování pravděpodobnosti jejího odhalení.

Hlavními nástroji jsou:

- **zveřejňování informací o veřejných prostředcích**, spočívající např. v centrální evidenci smluv a objednávek, zveřejňování způsobů nakládání s majetkem, zejména s nepotřebným majetkem, zveřejňování nájemních smluv, nakládání s poskytnutými dotacemi z fondů EU, informací o rozpočtu, o veřejných zakázkách a výběru dodavatelů.

Instrukce MSp ze dne 17.6.2011 čj. 65/2011-INV-SP o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Instrukce MSp ze dne 20.12.2012 čj. 80/2012-INS-VZ o resortním systému centralizovaného zadávání veřejných zakázek,

Instrukce MSp ze dne 15.9.2013 čj. 94/2013-INV-SP o způsobech a podmínkách hospodaření s majetkem státu.

Dostupné na extranetu MSp.

Úkol: nastavit systém zveřejňování všech relevantních informací způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Termín: 30.9.2014, odpovídá: informatik okresního soudu

- **zveřejňování informací o systému rozhodování, o struktuře a kompetencích při rozhodování organizace zaměstnancům a další veřejnosti.** Zčásti řešeno povinností zveřejňovat informace podle § 5 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Informace o struktuře organizací jsou dostupné pro zaměstnance i pro veřejnost na internetových stránkách MSp www.justice.cz.

Úkol: prověřit možnosti zveřejňování všech relevantních informací na internetových stránkách MSp.

Termín 30.8.2014, odpovídá: informatik okresního soudu.

III. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol

Cílem je nastavit účinné kontrolní mechanismy a zajistit efektivní odhalování korupčního jednání.

Hlavními nástroji jsou:

- **hodnocení korupčních rizik**, spočívající v pravidelném ročním hodnocení korupčních rizik ve všech činnostech Okresního soudu v Tachově, obsažených v mapě korupčních rizik a v přijatých opatřeních k eliminaci korupčních rizik. Tento dokument je součástí interního protikorupčního programu.

Úkol: mapu korupčních rizik pravidelně aktualizovat

odpovídají: předsedkyně okresního soudu, místopředseda okresního soudu a ředitelka správy okresního soudu

- **monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci**, spočívající v pravidelném testování účinnosti kontrolních mechanismů pro zabránění či odhalení korupčního jednání. Tento proces je součástí řídicí činnosti vedoucích zaměstnanců na všech úrovních řízení.

Termín: průběžné ověřování, odpovídá: předsedkyně okresního soudu, ředitelka správy okresního soudu, finanční kontrola.

- **prošetřování rizikových oblastí**, spočívající v zaměření kontrolní činnosti na oblasti s vysokým stupněm korupčního rizika.

Termín: průběžně, odpovídá: předsedkyně okresního soudu, ředitelka správy okresního soudu, finanční kontrola.

IV. Postupy při podezření na korupci

Cílem je minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit výskytu dalšího obdobného jednání.

Hlavními nástroji jsou:

- **postupy při prošetřování podezření na korupci, spočívající ve správně vytvořeném systému pro prověření oznámené informace.** Systém zaměřit na sběr podnětů a podezření, posouzení podezření, plán prošetřování včetně stanovení rolí, prošetřování podezření na korupci, nápravná opatření, předávání podnětů orgánům činným v trestním řízení.

- **následná opatření**, spočívající v disciplinárních opatřeních, řešení vzniklých škod a úpravě nastavení vnitřních procesů, zveřejňování informací a závěrů.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění,

Zákon č. 6/2002 Sb. (zákon o soudech a soudcích)

Instrukce MSp ze dne 15.9.2013 čj. 94/2013-INV-SP o způsobech a podmínkách hospodaření s majetkem státu (dostupné na extranetu MSp).

Termín: průběžně, odpovídají: předsedkyně okresního soudu, ředitelka správy okresního soudu.

V. Vyhodnocování interního protikorupčního programu

Cílem je zdokonalování interního protikorupčního programu a koordinace protikorupčních aktivit.

Hlavními nástroji jsou:

- **Vyhodnocování interního protikorupčního programu**, spočívající ve vyhodnocování účinnosti jeho jednotlivých částí, v situaci na úseku definovaných obecných i korupčních rizik, v účinnosti a dodržování definovaných protikorupčních opatření. Cílem je především odstranit či omezit předpoklady pro korupci, sledovat úkoly vyplývající z usnesení vlády v oblasti strategie boje proti korupci a zabezpečit jejich rozpracování.

Termín: do 30. 8. kalendářního roku, odpovídají: předsedkyně okresního soudu, ředitelka správy okresního soudu.

zpráva o interním protikorupčním programu. Obsahem zprávy je stav působení protikorupčních nástrojů, plán nápravných opatření, systém a rozsah realizovaných školení, mapa korupčních rizik, počet identifikovaných podezření na korupci a výsledek jejich prověření, zhodnocení účinnosti celého protikorupčního programu.

Termín: do 30. 9. kalendářního roku, odpovídá: předsedkyně okresního soudu, ředitelka správy okresního soudu.

- **aktualizace interního protikorupčního programu**, prováděná na základě jeho pravidelného vyhodnocování vedoucími zaměstnanci oddělení. Po nabytí účinnosti služebního zákona budou úkoly a stanovené role v Interním protikorupčním programu Okresního soudu v Tachově dány do souladu s jeho obsahem. Aktuální znění bude zveřejňováno na intranetových stránkách Okresního soudu v Tachově.

odpovídá: předsedkyně okresního soudu, ředitelka správy okresního soudu.

V Tachově dne 8. 7. 2014

JUDr. Ilona Kratochvílová
předsedkyně

Okresního soudu v Tachově

